

Jumalateenistus Nõos P, 29.11.20 kell 11.00, I advent

Lektsioonid: Js 49:8–10; Ilm 3:20–22

Pihikõne: 1Kr 9:16

Jutlus: Lk 19:28–40

Laulud: 33 (1–8); 10 (1–3, 4); 11 (1–4); 18B (1–7)

Ja kui Jeesus seda oli rääkinud, läks ta edasi Jeruusalemma poole. Ja see sündis, kui ta jõudis Betfage ja Betaania lähedale mäe juurde, mida hüütakse Õlimäeks, et ta läkitas kaks jüngerit, öeldes: „Minge vastaskülla, kuhu jõudes te leiате kinniseotud sälu, kelle seljas ei ole istunud kunagi ükski inimene. Päästke see lahti ja tooge siia! Ja kui keegi peaks teilt küsima: „Miks te ta lahti päästate?“, siis öelge: „Issand vajab teda.”” Läkitatud aga läksid ja leidsid kõik, just nagu Jeesus neile oli öelnud. Aga kui nad sälu lahti päästsid, ütlesid selle omanikud neile: „Miks te sälu lahti päästate?” Nemad ütlesid: „Issand vajab teda.” Ja nad tõid selle Jeesuse juurde, heitsid oma rõivad sälu peale ning panid Jeesuse tema selga istuma. Aga kui ta hakkas liikuma, laotasid nad oma rõivad tee peale. Aga kui Jeesus juba sinna lähedale sai, kus minnakse Õlimäelt alla, hakkas kogu jüngerite hulk rõõmustades valju häälega Jumalat kiitma kõigi vägevate tegude pärast, mida nad olid näinud: Õnnistatud olgu, kes tuleb, kuningas Issanda nimel! Rahu taevas ja kirkus kõrgustes!” Ja mõned variserid rahva hulgast ütlesid Jeesusele: „Õpetaja, hoiata oma jüngreid!” Ta vastas: „Ma ütlen teile, kui need vaikiksid, peaksid kivid hakkama kisendama!”

Kallis kogudus, Jumala armust oleme võinud jälle alustada uut kirikuaastat! Ja nii nagu kristlikus maailmas kombeks, mõeldaks uue kirikuaasta algul Jeesuse tulemise peale alandliku kuningana.

Mõelgem esmalt, miks nimetatakse Jeesuse tulemist alandlikuks. See on eeskuju inimestele, kuidas suhtuda Jumalasse. Jumal pole keegi, kellesse suhtuda üleolevalt või ükskõikselt. Ta on end meile loomistões, selles imelises Universumi rikkuses avaldanud ja me tunneme Teda. Me ei saa teha nägu, et Ta meie elu ei puuduta, sest me ei suuda jõuda oma olemasolu mõtteni ilma Temata.

Ja selleks, et me mõistaksime, kuidas tuleb Jumala ees käia ja seista, näitas Jeesus Iisraeli rahvale, et tema, Taaveti soost kuningas on sellele kuningaseisusele vaatamata alandlik. Alandlik mitte inimeste ees ja inimeste pärast, vaid Jumala ees ja Jumala pärast.

Tol päeval 1. sajandi 30. aastakümnel Jeruusalemmas ei mõistnud inimesed, et Jeesus ise ongi Jumal. Kuid Jeesus teadis, et ongi veel palju seda neilt nõuda. Kõik pidi selguma õpetuse ja eeskuju läbi. Ja nagu teame, sai Jeesuse jumalikkus jüngerile palju selgemaks siis, kui Jeesus oli surnuist üles tõusnud ning jüngerile tuli meelde see, kuidas Jeesus oli neile sellest kõigest kõnelnud.

Kuid tänane kirjakoht rõhutab ka seda, et Jeesus alandliku kuningana on justnimelt kuningas. Seega mitte lihtsalt prohvetlike annetega rändõpetaja, vaid keegi, kellel on võim, mis kestab ja mis toob selle võimu all olijaile tagajärgi.

Siinkohal meenutan kõigepealt tuntud tõsiasja Iisraeli kuninga staatusest. Nimelt, Iisraeli rahvas ootas Messiat. Elmar Salumaa defineerib mõistet „messias“ oma „Süsteemilise teoloogia käsiraamatus“ (EELK Usuteaduse Instituut, Tallinn 2009, lk 301) järgmiselt: messias on päästja või lunastaja, „kes kas osaliselt või üldiselt olemasolevale (ülekohtusele) maailmakorrale lõpu teeb ja uue, õiglasema kehtima paneb.“

Iisraeli rahva jaoks seostus selline Messia-kujutus suure kuninga Taaveti sarnase kuninga taasilmumisega, kuninga, kes annab rahvale tagasi nende tähtsa koha Jumala palge ees ja maailmas, taastab Iisraeli kuningriigi.

See, et Jeesus rahva sellise ootusega arvestas, nähtub meie tänase kirjakohta esimesest poolest, kus Jeesus laseb jüngeril ette valmistada oma sisenemise Jeruusalemma vastavalt Pühakirjale. Teatavasti on Sk 9:9 kirjutatud: „Ole väga rõõmus, Siioni tütar, hõiska, Jeruusalemma tütar! Vaata, sulle tuleb sinu kuningas, õiglane ja aitaja. Tema on alandlik ja sõidab eesli seljas, emaesli sälu seljas.“

Niisiis, Jeesus siseneb Jeruusalemma alandliku kuningana. Kes on aga siis tema kui kuninga alamad? Kas tal üldse neid ongi?

Kindlasti on! Pole kahtlust, et Jeesusel oli juba tolleks ajaks veendunud jüngreid. Seda kinnitab ka

meie tänane kirjakoht.

Esiteks, kui kaks jüngrid, kelle Jeesus läkitab vastaskülla eeslisälgu tooma, päästavad leitud sälu lahti, siis küsivad sälu omanikud: „Miks te sälu lahti päästate?“ Jüngrid pidid neile Jeesuse käsul vastama „Issand vajab teda“, nad vastavad nii ja saavadki kohe sälu kaasa võtta.

Näeme, et Jeesusel oli jüngrid, kes olid lihtsalt teatud „parooli“ peale „Issand vajab teda“ valmis andma oma varandusest selle, mida Jeesusel oli tarvis. See tähendab seda, et need eeslisälu omanikud olid oma elu korraldanud Jeesuse autoriteedi alusel, olid valmis tema heaks kõigeks.

Teine näide Jeesuse austamisest nähtub selles, kuidas jüngrid Jeesust eeslisälu seljas saatsid. Nad heitsid oma rõivad sälu peale ja laotasid need teele, mida mööda Jeesus ratsutas. See oli sümbolne akt, mis pidi kinnitama allaheitlikkust ja austust: ma annan kõik, mis mul on, oma kuninga ja Issanda teenistusse.

Niisiis oli Jeesusel tema viimastel elupäevadel üsna palju andunud toetajaid. Paljud uskusid, et Jeesus ongi Messias. Ent kui keegi küsis meie kirjakohtade eelnevas lõigus, kas siis nüüd saabki see Messia tulevane kuningriik teoks, räägib Jeesus tähendamissõna sulastele antud rahast. (Selle tähendamissõna tuntum versioon on Mt 25. peatükis, tähendamissõna talentidest).

Selle tähendamissõnaga tahab Jeesus öelda, et tema praegune alandlik kuningana ilmumine on alles algus. Kord tuleb aeg, mil Ta tuleb tagasi ja teeb kokkuvõtte sellest, kuidas tema rahvas tema äraolekul käitunud on.

Selleks, et see mõte oleks arusaadavam, meenutan siinkohal Lk 19:12–27 esitatud tähendamissõna: „Üks kõrgeast inimese reisid kaugele maale, et omandada kuningriik ja siis pöörduda tagasi. Ning ta kutsus kümme oma sulastest ja andis neile kümme naela raha ja ütles neile: „Kaubelge, kuni ma tagasi tulen!“ Aga ta alamas vihkasid teda ja läkitasid saadikud talle järele ütleva: „Meie ei taha, et tema meie üle kuningana valitseks.“ Ja see sündis, kui ta tagasi tuli, olles saanud selle riigi, et ta käskis enese juurde kutsuda need sulased, kellele ta oli raha andnud, et saada teada, kui palju kasu keegi kaubeldes oli saanud. Siis tuli esimene ja ütles: „Isand, sinu nael on kümme naela kasu toonud.“ Ja tema ütles sellele: „Tubli, sa hea sulane! Et sa oled olnud ustav kõige pisemas, seepärast olgu sul meelevald kümme linna üle.“ Ja teine tuli ja ütles: „Isand, sinu nael on viis naela kasu toonud.“ Tema ütles sellele: „Ja sina ole viie linna üle!“ Ja veel teine tuli ja ütles: „Isand, vaata, siin on sinu nael, mida ma olen alles hoidnud higinärvikus, sest ma kartsin sind: sa oled vali mees, sa võtad, mida sa ei ole paigale pannud, ja lõikad, mida sa ei ole külvanud.“ Tema ütles talle: „Sinu enda suu läbi ma mõistan su süüdi, sa halb sulane! Eks sa teadnud, et ma olen vali mees: võtan, mida ma ei ole paigale pannud, ja lõikan, mida ma ei ole külvanud? Mispärast sa ei ole siis andnud mu raha pankka? Küll ma siis oleksin selle tagasi tulles kasuga kätte nõudnud.“ Ja ta ütles juuresseisjatele: „Võtke nael tema käest ära ja andke sellele, kellel on kümme naela!“ Ja nemad ütlesid talle: „Isand, tal on kümme naela!“ „Ma ütlen teile, igaühele, kellel on, antakse, aga kellel ei ole, sellelt võetakse ära ka see, mis tal on. Aga need mu vaenlased, kes ei tahtnud, et ma nende üle kuningas oleksin, tooge siia ja lööge nad maha minu ees!“

Sai kõigepealt teada, et Jeesusel on alamaid, kes ei taha, et ta nende üle kuningana valitseks. Tõepoolest, kui kujutame ette, et Jeesus ongi kõrgeast inimene, kellest see tähendamissõna räägib, siis näeme, et tema sõnad on ajaloos tõeks saanud. Alati, ka meie ajal leidub inimesi, kes pole huvitatud sellest, et Jumal nende üle valitseks. Võib isegi öelda, et neid on enamus. Jah, kristlasi on maailma elanikkonnast 1/3, kuid siiski on see vähemus. Ja seda vähemuses olemist tajume me kristlastena vist igal sammul.

Siiski saame teada, mis juhtub nendega, kes ei taha, et Jeesus nende üle kuningana valitseks. Nad lüüakse Jeesus Kristuse taastulekul Tema ees maha.

Kuid suurem osa sellest tähendamissõnast kõneleb olulisemast – sellest, mida Jumal oma jüngridelt ootab. Neilt, kes, nagu öeldud, olid Jeesuse eluajal valmis Teda igati teenima. Aga ka neist, kes elasid pärast neid aegu, järgmiste põlvkondade kristlastest. Lõpuks ka kõigist meist, kes oleme kristlased.

Kõrgeast inimene andis tähendamissõnas oma sulastele igaühele ühe naela (100 teenarit) ja käskis neil kaubelda, kuni ta tagasi tuleb. See tähendab seda, et iga kristlane saab Luuka järgi võrdsel hulgal ande. Võib-olla võiks seda võtta nii, et Kristus on igaühe südameukse taga ja

koputab – nagu tänasest altarist loetud kirjakohast kuulsime. Ent see, kuidas keegi sellele Kristuse koputusele oma elus reageerib, on erinev. Mõned „kauplevad“ sellega kasudega, mõned aga ei saa üldse „kasu“, jätavad evangeeliumi enda teada ja kellelegi selda edasi ei räägi.

Ühesõnaga, Jeesuse tulek alandliku kuningana Jeruusalemma 2000 aastat tagasi oli alles algus. Tema, see kõrge soost inimene viibib tulles, kuid meil, tema veendunud jüngeril on töö olemas. Meile on antud ilmutus Kristusest, Püha Vaim ja võimalus kuulutada Head Sõnumit oma ligimestele.

Kindlasti püütakse meid vaigistada, nagu variserid jüngreid meie kirjakoha lõpuosas. Ent kui meie vaikime, siis pole Jumalal raske teha ka kividest jüngreid, kes meie eest Jumalat austaksid. Ning küllap me ei taha, et kivid peaksid meie töö ära tegema.

Seepärast meenutagu uus algav kirikuaasta meile seda, et see alandlik kuningas, keda täna austame, on andnud meile kõigile ülesande, mida oma eluajal korda saata. Kasutagem siis algavat kirikuaastat selleks hästi!

Aamen.